

Основою цих інноваційних моделей є організація активної діяльності студентів із пошуку ефективних рішень у процесі проведення внутрішньогрупової та міжгрупової дискусії з педагогічних проблем, що виникають у реальній практичній діяльності вчителя або змодельованих педагогічних ситуаціях.

Інтерактивне навчання може проходити в майстер-класі або творчій лабораторії викладача, на тренінгу, де студенти аналізують різноманітні за видами й метою педагогічні ситуації-кейси, інсценують педагогічні ситуації, відстежують відеозаписи.

Інноваційною технологією в процесі професійної підготовки майбутнього вчителя виступає відеотренінг, тобто тренінг, заснований на використанні відеозапису, метою якого є розвиток навичок конструктивної поведінки і спілкування, виробітку необхідної психологічної установки. Використовуються два основні способи відеозапису: відеоперегляд, коли викладач демонструє готові навчальні відеоматеріали й відеозворотний зв'язок, що припускає використання відеозапису по ходу виконання студентами ігрових завдань, її перегляд і аналіз.

Інформаційний відеоперегляд використовується як засіб компактного викладу великого за обсягом навчального матеріалу. Перегляд відео не лише розвиває професійні вміння й навички, а також є компактним способом постановки проблеми, обговорення конструктивних педагогічних дій, демонстрації ефективних і професійно доцільних поведінок вчителя.

Відеотренінг є інтерактивним ігровим заняттям, де студенти розігрують між собою певні педагогічні ситуації, що виникають у процесі взаємодії вчителя з учнями. Рольові ігри знімається відеокамерою, а потім під керівництвом викладача записаний матеріал проглядається, обговорюється й таким чином здійснюється відеозворотний зв'язок. Перегляд супроводжується розбором і аналізом поведінки, вербальних і невербальних дій студентів. Відеозворотний зв'язок допомагає учасникам тренінгу пережити власний досвід, осмислити його та відрефлексувати, проаналізувати цей досвід, переглянути й перебудувати в ході тренінгу.

Відеозворотний зв'язок не рекомендується використовувати на початку навчання, оскільки в деяких учасників тренінгу це викликає настороженість, а негативні емоції, опір, який проявляється у формі неконструктивної критики висловлювань викладача, скептицизмі, недоречному теоретизуванні, напруженій поставі, зміні в голосі та ін. Тому для профілактики негативних тенденцій камеру доцільно включати лише на другий або третій день практичних занять, коли учасники адаптувались і перестали реагувати на камеру.

Плануючи роботу з відеозаписом, необхідно пам'ятати про те, що вона викликає у студентів незвичні для них уявлення про себе, свої дії, саме тому перше слово на початку дискусії краще всього надати людині, що знаходиться в кадрі, або по черзі всім тим, хто знаходиться в кадрі. Це дозволяє самому учасникові відеотренінгу на основі побаченого висловити самому собі критичні зауваження, які йому буде менш зручно почути від

інших учасників тренінгу. Відеотренінг дає можливість кожному учасникові проаналізувати власний імідж, погляд, міміку, жести, реакції, пози й усе те, що піддається спостереженню й так необхідно майбутньому вчителю для опанування основами педагогічної майстерності.

Сучасний викладач повинен знати новітні підходи до навчання, майстерно володіти інноваційними педагогічними технологіями. Практика свідчить, що майбутніх учителів треба навчати не лише менеджменту, педагогіці або маркетингу, а й співпраці, співтворчості, партнерській взаємодії, умінню постійно навчатися, працювати в команді та приймати колективні рішення, швидко встановлювати контакти з людьми, уміти здійснювати презентацію та самопрезентацію, створювати свій імідж, швидко перебудовуватись у зв'язку з новими вимогами й ситуаціями, що швидко змінюються.

Отже, розвиток інноваційних педагогічних технологій зумовлений суспільно-економічними умовами, розбудовою інформаційного суспільства й новими вимогами до системи освіти, серед яких є необхідність переорієнтації навчання із засвоєння готових знань, умінь і навичок на розвиток творчої індивідуальності майбутнього вчителя, створення психолого-педагогічних умов підготовки конкурентоспроможних на ринку праці фахівців.

З. А. Мохоньок
Сумського державного педагогічного
університету імені А. С. Макаренка

ДЕРЖАВНА СТРАТЕГІЯ КАНАДИ ЩОДО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УЧНІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ ШКІЛ

Для охорони здоров'я та формування навичок здорового способу життя учнів необхідні сучасні стратегії розвитку загальноосвітніх шкіл, що включали б у себе активну участь батьків, громадських організацій, органів місцевого самоврядування, створення необхідних програм, курсів. Прикладом такої стратегії охорони здоров'я та формування здорового способу життя учнів може слугувати успішний досвід Канади.

Окремі аспекти формування здорового способу життя учнів загальноосвітніх шкіл Канади, розроблення й упровадження програм здоров'я школярів викладено в наукових працях зарубіжних дослідників: П. Дж. Вьогелерса, А. Педерсона, М. Е. Шварца, С. Чепмена, І. Рутмена, К. Глянца, С. Дюпере, Р. Дрейпера, Д. Лістер-Шарпа, Б. К. Рімер та ін.

Аналіз праць згаданих авторів дозволяє стверджувати, що оскільки сучасна школа є одним із визнаних осередків для формування здорового способу життя учнів, вона створює умови для забезпечення школярів, їхніх батьків, а отже й суспільство в цілому, валеологічного інформацією. Протягом шкільних років учні розвивають звички здорового способу життя, що можуть у подальшому стати підвалинами для здорової поведінки в дорослому віці. Таким чином, стратегія щодо охорони здоров'я учнів загальноосвітніх шкіл має значний потенціал для впливу на

здоров'я дитини в короткостроковій перспективі та профілактику хронічних захворювань у дорослому віці.

Аналіз офіційних документів ВООЗ та Спільного Консорціуму з охорони здоров'я у школі дає можливість виділити чотири основні складові державної стратегії щодо охорони здоров'я учнів загальноосвітніх шкіл Канади: валеологічна освіта, соціальні умови та навколишнє середовище, зорієнтована на здоров'я стратегія розвитку школи, партнерство й валеологічні та здоров'язбережувальні послуги [3].

Сучасна школа є тим суспільним важелем, що забезпечує учнів якісною освітою та готує їх як свідомих громадян до активного соціального життя. У цьому контексті, валеологічна освіта учнів у спінах навчальних закладів має бути невід'ємним елементом навчання, що, у свою чергу, потребує належної підготовки педагогічних кадрів. У Канаді кожна територія або провінція має свою навчальну програму. Уряд кожної з провінцій / територій Канади прагне розробити відповідну цілісну, послідовну навчальну програму, яка б задовольняла потреби учнів у знаннях із формування здорового способу життя. Проте, згідно із проведеними перевірками й оцінками учнів Канади, школярі цієї країни не показують високих результатів в оволодінні валеологічною інформацією. Кваліфікація вчителів Канади не викликає сумнівів, однак не всі університети, що готують майбутніх педагогів, вимагають від своїх студентів обов'язкових курсових чи дипломних робіт із фізичного виховання, основ здоров'я або формування здорового способу життя учнів у загальноосвітніх школах. Таким чином, важливо забезпечити умови для професійного й особистісного розвитку кожного вчителя, який викладає предмети валеологічного спрямування, такі як правильне харчування, фізичне виховання, основи здорового способу життя учнів у школах Канади [2].

Для реалізації стратегії щодо охорони здоров'я учнів у загальноосвітній школі важливими є також соціальні умови й відповідне навколишнє середовище. До останнього належать оздоблення навчальних кімнат і коридорів плакатами, постерами, оголошеннями й рекламами валеологічного змісту, наявність приміщень для обідів, активного відпочинку протягом дня у приміщенні школи та поза ним, доступ до поживного якісного харчування всіх учнів школи. Важливим чинником формування здорового способу життя та міцного здоров'я учнів загальноосвітніх шкіл Канади є соціальні умови, у яких перебувають школярі протягом навчального дня. Комфортний клімат у класі, підтримка однокласників, порозуміння з однолітками та спільні інтереси стосовно здорового способу життя, належна оцінка досягнень дітей учителями зміцнюють почуття залучення школярів до важливих колективних процесів, підвищують самооцінку й почуття самоповаги і, тим самим, покращують стан здоров'я учнів [1].

Зорієнтована на здоров'я учнів стратегія розвитку школи має бути розроблена й впроваджена в конкретному шкільному середовищі з

урахуванням інтересів, ідеології, культури та пріоритетів усіх учасників навчального процесу. Така політика, елементами якої є не тільки учні та педагогічний колектив, а й батьки та органи влади, може бути запроваджена на рівні певної території чи провінції Канади, або ж на рівні міста чи конкретної школи. Так, на сьогодні більшість Канадських територій / провінцій запровадили політику здорового харчування для шкіл, яка активно підтримує формування здорового способу життя учнів.

Партнерство та сфера валеологічних і здоров'язбережувальних послуг, що є четвертою складовою стратегії щодо охорони здоров'я учнів у загальноосвітніх школах Канади, сприяє залученню об'єктів соціальної сфери до активного використання учнями в позаурочний час. Як засвідчує канадський досвід, спілкування з однолітками має особливий вплив на дітей шкільного віку у формуванні звичок правильного харчування та здорового способу життя. Ключовими особами у процесі планування, запровадження та поширення стратегії щодо охорони здоров'я учнів у загальноосвітніх школах Канади вважаються батьки, які виховують, розвивають і навчають дітей у позанавчальний час. Партнерству в межах стратегії щодо охорони здоров'я учнів у загальноосвітніх школах Канади притаманні конструктивний діалог, прозорий процес прийняття рішень і колективних договорів із питань розвитку та стратегічного планування між громадськими організаціями, органами місцевого самоврядування тощо.

Варто відзначити, що за даними канадських досліджень, стратегія щодо охорони здоров'я учнів у загальноосвітніх школах Канади виправдала себе як така, що має позитивний вплив на школярів та їхні досягнення. Так, учні загальноосвітніх шкіл цієї країни, які дотримувалися правильно харчування, покращили свій результат при здачі тестів на 30 %, а чергування уроків із фізичними вправами протягом навчального дня підвищило загальну академічну успішність школярів [2].

Канадська система освіти вважається однією з найкращих академічних систем у світі. Проте низький рівень фізичної активності й неправильне харчування учнів призвели до зростання рівня ожиріння серед дітей цієї вікової групи, що вважається одним із найвищих у світі. Стратегія щодо охорони здоров'я учнів у загальноосвітніх школах Канади забезпечує здорове харчування й активний спосіб життя школярів. Можемо відмітити позитивні зміни в середніх навчальних закладах Канади з визначенням пріоритетів на формування здорового способу життя учнів. Вважасмо за доцільне застосування успішного та прогресивного досвіду Канади з розроблення й запровадження стратегії щодо охорони здоров'я учнів у загальноосвітніх школах і формування здорового способу життя учнів у вітчизняних школах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Canadian Association for School Health. Working Together for the Health and Well-Being of Canadian Students and Canadian Schools. Canadian Association for School Health [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.cash-aces.ca>.

2. Florence M. D. Diet quality and academic performance [Електронний ресурс] / M. D. Florence, M. Asbridge, P. J. Veugelers. – Режим доступу: <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1746-1561.2008.00288.x/pdf>.
3. The 4 Pillars of Comprehensive School Health. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.jcsh-cces.ca/index.php/about/comprehensive-school-health/4-pillars-explained>.

О. Г. Набока
ДВНЗ «Донецький державний педагогічний університет»

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ КЕРІВНИКІВ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ПРОЦЕСІ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

Головним чинником оптимальної діяльності та розвитку освітніх закладів є потреба в керівниках, що володіють стратегічним і тактичним баченням, особливою винахідливістю та спроможністю до інновацій. Багато проблем, що постають перед керівниками навчальних закладів, які працюють в інноваційному режимі, пов'язані з низькою інноваційною компетентністю.

Результатом сформованості готовності до інноваційної діяльності майбутніх керівників навчальних закладів повинно стати вміння розв'язувати такі професійні завдання професійного менеджменту:

- реалізовувати психолого-педагогічне забезпечення процесу впровадження інноваційних освітніх програм і технологій у педагогічний процес освітнього закладу;
- вести роботу з педагогічним колективом освітнього закладу щодо зміни стереотипної поведінки в напрямі формування готовності до зрушень та інновацій;
- уміти здійснювати проектування спільно з педагогами освітнього закладу індивідуальних траєкторій підвищення їх кваліфікації задля участі в інноваційній діяльності та реалізації інноваційних проектів у сфері освіти;
- брати участь в експертизі освітніх проектів та інноваційних педагогічних технологій з точки зору їх відповідності сучасним науковим підходам і вимогам до експертизи якості освітніх послуг.

Особливу роль у формуванні готовності до інноваційної діяльності майбутнього керівника навчального закладу відіграє практична підготовка. Однією з форм роботи під час виробничої управлінської практики в навчальному закладі є виконання проекту з розробки стратегії розвитку навчального закладу, який передбачає розв'язання таких завдань:

- 1) визначення першорядності глобальних проблем розвитку навчального закладу;
- 2) окреслення мети та критеріїв розвитку навчального закладу;
- 3) розроблення матриці swot-аналізу зовнішнього середовища навчального закладу;

- 4) розроблення матриці swot-аналізу внутрішнього середовища навчального закладу;
- 5) обґрунтування аргументації стратегічних ідей розвитку;
- 6) розроблення матриці БКГ-аналізу конкурентної позиції навчального закладу;
- 7) визначення конкурентних переваг навчального закладу;
- 8) вибір базової стратегії розвитку навчального закладу.

Розробка цього проекту є досить корисною для формування вміння здійснювати конкурентну інноваційну діяльність, розробляти її ідею та задум, виявлення особистого ставлення до управлінської інноваційної діяльності, отримання мотиваційного заряду на досягнення інноваційної мети освітнього закладу.

Отже, інноваційна педагогічна діяльність керівника навчального закладу буде продуктивною тільки тоді, коли він повністю відмовиться від усталених штамів, стереотипів у навчанні, вихованні й розвитку особистості, чинних нормативів і створить нові цілі та принципи власної діяльності. Інноваційний потенціал навчального закладу залежить від особистості керівника, який спроможний із яскраво вираженим новаторським духом завжди першим охоче сприймати нове як позитивне, уміє розв'язувати нестандартні завдання, перманентно сам створює та розробляє педагогічні освітні інновації.

Т. М. Олендр
Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ КОНТРОЛЮ І ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ

В умовах сьогодення особливо гостро постає питання покращення якості підготовки кваліфікованих фахівців певних спеціальностей, здатних працювати в тих галузях господарства, які потребують інтелектуальної діяльності, і вигравати конкуренцію на світовому ринку. Сучасний фахівець повинен володіти необхідними навичками й уміннями професійного, ділового й ситуативного спілкування в усній і письмовій формах, бути спроможним оволодіти новітньою фаховою інформацією через іноземні джерела. Усе це підвищує попит на кваліфікованих випускників (фахівців), які вільно володіють професійно-орієнтованою іноземною мовою, та потребує вдосконалення форм, методів і технологій її викладання, зокрема, впровадження інноваційних технологій навчання. Із переходом людства до Інтернет- та комп'ютерних технологій назріла потреба й у пошуку нових підходів щодо створення інструментарію оцінювання якості володіння іноземною мовою майбутніми фахівцями.

На сучасному етапі питання контролю й оцінювання якості знань студентів ВНЗ з іноземної мови перебуває в центрі уваги багатьох науковців, що зумовлено збільшенням попиту на фахівців різних галузей з умінням